

แนวนโยบายจัดการที่ดิน ป่าไม้ และสาระสำคัญของ พรบ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

1

1. สิทธิบุคคลและชุมชนในรัฐธรรมนูญ 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 43 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(1) อหุรักษ์ ป่าไม้ หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(3) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรือตนเห็นว่าการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการ ที่กฎหมายบัญญัติ

(4) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

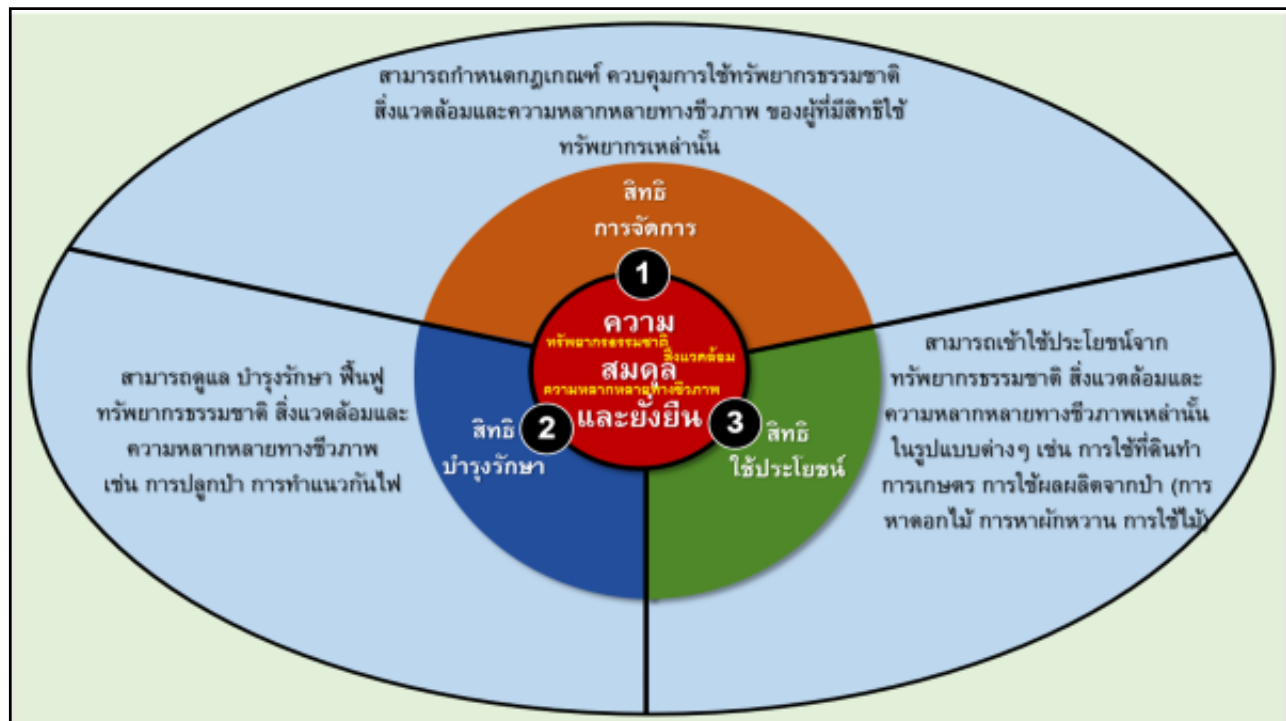
2

1. สิทธิบุคคลและชุมชนในรัฐธรรมนูญ 2560

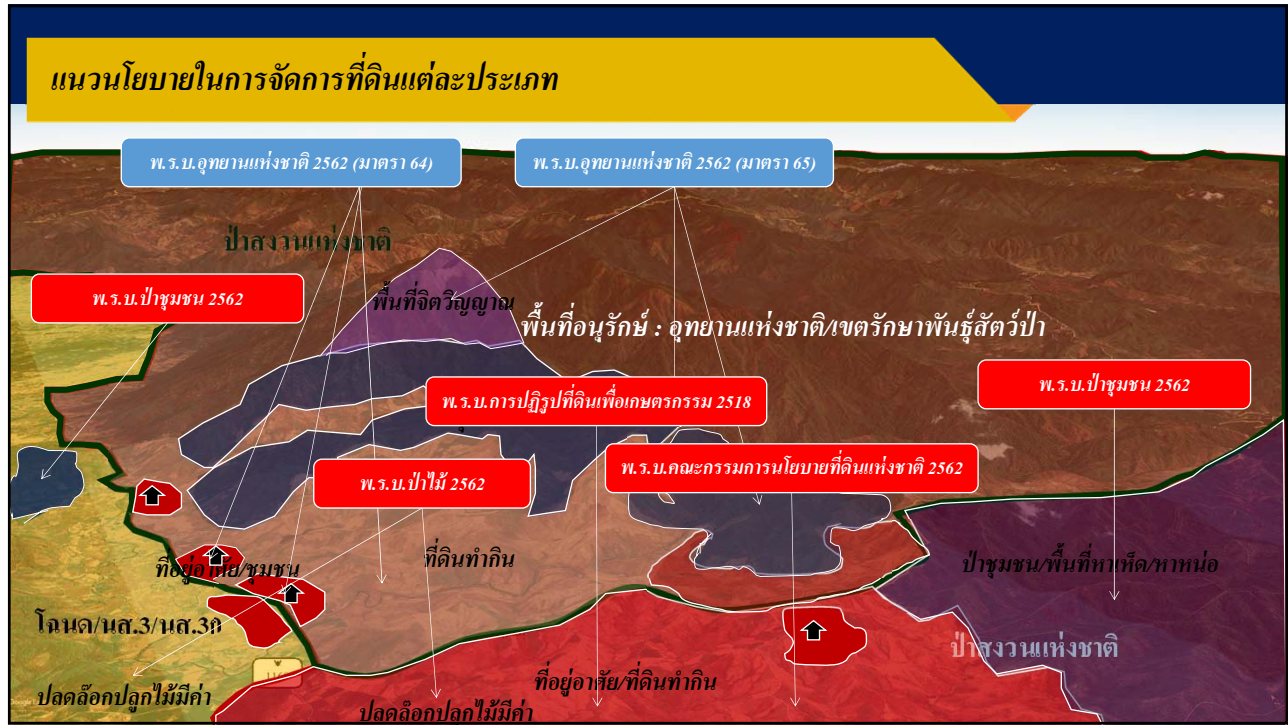
มาตรา 57 รัฐต้อง

(2) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

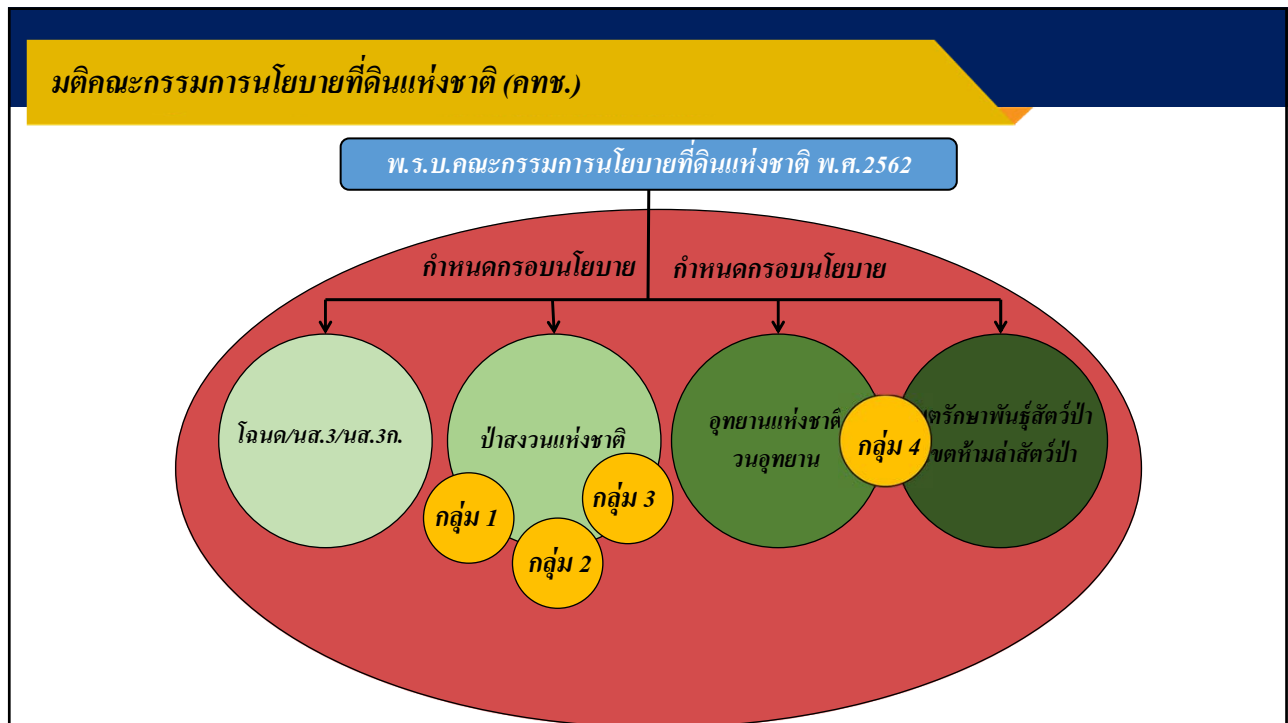
3

4

5

6

มติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)..ถูกรับรองด้วย มติ ครม. 26 พ.ย. 61)

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>ป่าอนุรักษ์</p> <p>กลุ่มที่ 4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ ทั้ง ก่อนและหลังมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	<p>ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินเป็นที่ยอมรับร่วมกันและให้สิทธิทำกินมิให้เอกสารสิทธิ แนวทางที่ดำเนินการ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การสำรวจการครอบครองที่ดินและ 2) การตรวจสอบและการบริหารจัดการพื้นที่โดยจัดระเบียบพื้นที่กรณีสำรวจแล้วเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ นอกนั้นให้พิจารณาตามความจำเป็นเพื่อการดำรงชีพ โดยส่งข้อมูลให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณาอนุญาตตามกฎหมาย..(ม.64 พรบ.อุทยาน 62)

7

มติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)..ถูกรับรองด้วย มติ ครม. 26 พ.ย. 61

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>ป่าสงวนแห่งชาติ</p> <p>กลุ่มที่ 1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3-5 ก่อน มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	<p>อนุญาตให้เข้าใช้ประโยชน์ อยู่อาศัยทำกิน แบบแปลงรวม (ให้สิทธิทำกิน มิให้เอกสารสิทธิ)</p>
<p>กลุ่มที่ 2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3-5 หลังมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	<p>อนุญาตให้เข้าใช้ประโยชน์ อยู่อาศัยทำกิน แบบแปลงรวม (ให้สิทธิทำกิน มิให้เอกสารสิทธิ) โดยอยู่ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่กำหนดร่วมกันในลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ เช่น ไม้ปลูกป่าเพื่อเศรษฐกิจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่ และอื่น ๆ ควบคู่ไปกับให้ใช้ประโยชน์ อยู่อาศัยและทำกิน</p>

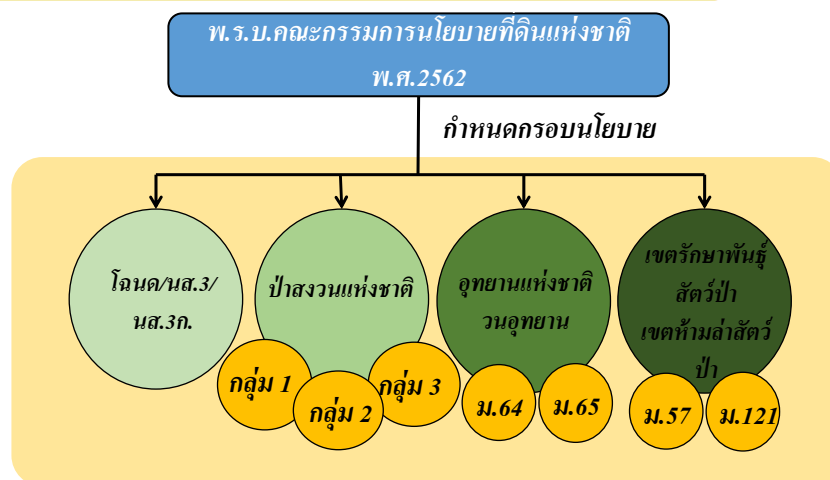
8

มติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.).. ฎกรับรองด้วยมติ ครม.26 พ.ย.61

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
ป่าสงวนแห่งชาติ	
กลุ่มที่ 3	
(1) ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1-2 ก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541	กำหนดให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำพื้นที่โครงการเพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากรและที่ดินและดำเนินการจัดระเบียบการใช้ที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินเป็นหลักแหล่งอย่างเหมาะสม (ออกแบบรูปแบบในการอยู่อาศัยร่วมกับชุมชนและราษฎร) เช่น พื้นฟูสภาพป่าแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมราษฎรปลูกป่า 3 อย่าง ร้อยละ 20 ของพื้นที่
(2) ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1-2 หลังมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และต้องปฏิบัติตามคำสั่ง คสช. ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557	ถือเป็นพื้นที่ที่ต้องทำการฟื้นฟูสภาพป่า โดยกรมป่าไม้มอบหมายเจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่และดำเนินการฟื้นฟูสภาพป่าร่วมกับราษฎร ส่วนราษฎรที่เคยใช้ที่ดินดังกล่าวและประสงค์จะเข้าร่วมดำเนินการ จะจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับกรมป่าไม้ โดยมีหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาป่าและจะขอรับผลผลิตจากไม้ที่ปลูกและใช้ประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้

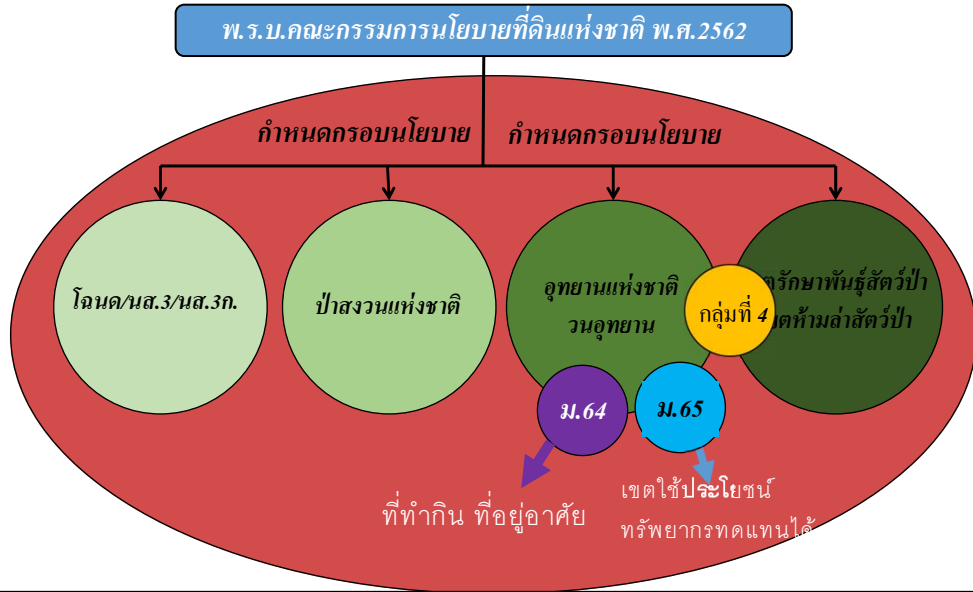
9

มติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

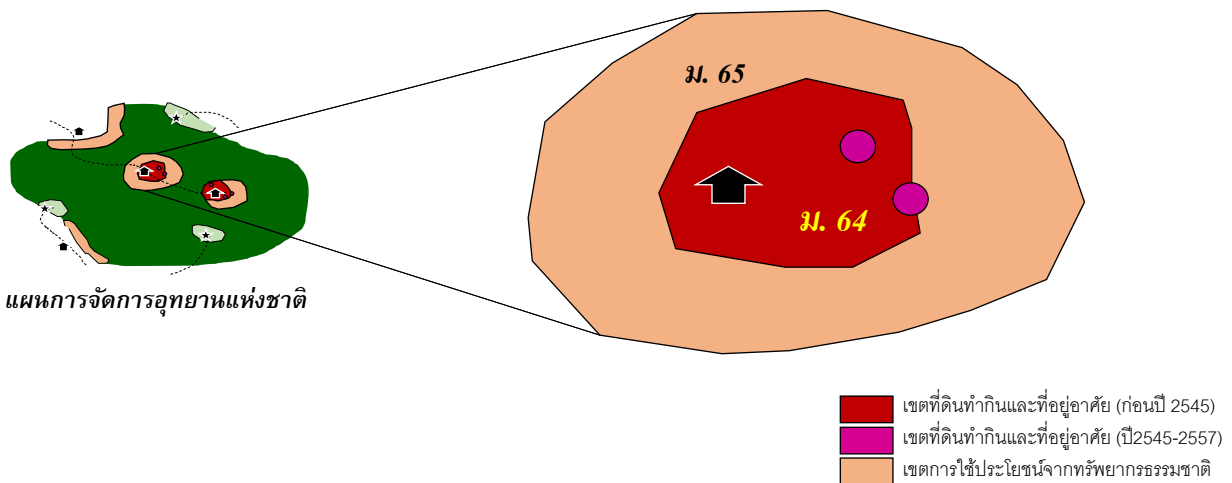
10

มติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

11

● ม.64 ม.65 การจัดการที่ดิน ป่าไม้ของชุมชน กรณีอุทยานที่จัดตั้งแล้ว

12

มาตรา 64 ที่อยู่อาศัย ที่ทำกินในเขตพื้นที่อุทยานฯ

แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติ

- ให้กรมอุทยานฯ ตรวจสอบแนวเขตที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัยให้เสร็จภายใน 240 วัน นับแต่วันที่กฎหมายบังคับใช้ (หรือเวลาประมาณ 420 วัน)
 - (1) เขตตามมติ ครม.30 มิ.ย.41 (เข้าทำกินตั้งแต่อดีต ถึง ปี 45)
 - (2) เขตตามคำสั่ง คสช. 66/2557 (เข้าทำกินตั้งแต่ปี 45 – 57)
- จัดทำเป็นโครงการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และออกเป็นพระราชกฤษฎีกามีแนวเขตชัดเจน
- ภายในแนวเขตดังกล่าวหากเป็นการใช้ประโยชน์ “ตามปกติธูระ” ให้ถือว่าไม่มีโทษ

เขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

เขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

13

ม. 64 ที่ดินและที่อยู่อาศัยตามพ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติ

1. ขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการ...มาตรา 63 กำหนดให้กรมอุทยานแห่งชาติฯ ดำเนินการสำรวจให้เสร็จภายใน 240 วัน (หลังจากกฎหมายถูกบังคับใช้นับจากวันที่ 25 พ.ย. 62)

- **หลังจาก 240 วัน จะไม่มีการสำรวจอีก เว้นแต่จะได้มีการแก้ไขกฎหมาย**
- แต่ถ้านับแต่วันที่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติประกาศในราชกิจจานุเบกษา (นับจากวันที่ 30 พ.ค. 62 เป็นต้นมา จะมีเวลาในการจัดทำข้อมูลรวมทั้งสิ้น 420 วัน
- **วันนี้ วันที่ 27 ต.ค. 62 ผ่านไปแล้ว 141 วัน เหลือเวลา 279 วัน**

14

ม.64....ที่ดินและที่อยู่อาศัยตามพ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย
ตามมาตรา 64

2. พื้นที่ที่จะทำการสำรวจ

- พื้นที่ที่ได้มีการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 30 มิถุนายน 2541 (ครอบครองและทำประโยชน์มาจนถึงปี 2545)
- พื้นที่ตามคำสั่ง คสช.66/2557 (ครอบครองและทำประโยชน์ระหว่างปี 2545 – 27 มิถุนายน 2557 เฉพาะคนยากจน-ไร้ที่ดินทำกิน)

หมายเหตุ : อุทยานแห่งชาติที่ประกาศให้หลัง พ.ร.บ.นี้บังคับใช้ จะไม่มีการสำรวจตามกฎหมายนี้

3. อำนาจในให้ความเห็นชอบ/อนุมัติ

- กรมอุทยานแห่งชาติฯ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเป็นผู้เสนอโครงการ
- คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ/ออกเป็นพระราชกฤษฎีกา (กฎหมาย)

15

ม. 64 ...ที่ดินและที่อยู่อาศัยตามพ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

ดินทำกินและที่อยู่อาศัยตาม
มาตรา 64
ของพระราชบัญญัติอุทยาน
แห่งชาติ พ.ศ. 2562

ผลของการเข้าร่วมโครงการ

ผู้ที่ทำประโยชน์ที่ดินที่เข้าร่วมโครงการจะไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายกรณีดังนี้

- ครอบครองที่ดิน
- ก่อสร้าง แฝ้วถาง
- ทำให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่ไปจากเดิม
- เก็บหา นำออกไป หรือกระทำการใดๆ ต่อทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ
- การกระทำที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม
- ปลอ่ยสัตว์เข้าไป

หมายเหตุ : เป็นไปเพื่อการดำรงชีพตามปกติ

16

อนุบัญญัติภายใต้มาตรา 64 ที่ทำกินที่อยู่อาศัย...แนวทางปฏิบัติงาน

- ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกินในเขตอุทยานฯ
 - จัดทำแผนที่แนบท้ายพร้อมรายชื่อ จำนวนที่ดิน และแผนผังแปลงประกอบ (สำรวจรายแปลง)
 - คุณสมบัติ สัญชาติไทย บรรลุนิติภาวะหรือเป็นหัวหน้าครอบครัว ครอบครองและใช้ประโยชน์มาอย่างต่อเนื่อง
 - แต่ละอุทยานให้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกับอุทยานเพื่อจัดทำแนวทางและกติกาการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน
 - ครอบครองใช้ประโยชน์ด้วยตนเองให้คนอื่นที่มีชื่อคนในครอบครัวเข้าครอบครองทำประโยชน์แทนมิได้ และไม่ละทิ้งหรือไม่อยู่อาศัยติดต่อกันเกิน 1 ปี (ไม่ได้ระบุครัวเรือนละกี่ไร่ ตามสภาพจริง เดิมกหนดไว้ 20 ไร่ต่อครัวเรือน)
 - กรณีจัดที่ดินในลักษณะแปลงรวมของชุมชนให้แนบรายชื่อบุคคลที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน (ไร่หมุนเวียน ฯลฯ)
 - จัดทำโครงการคราวละไม่เกิน 20 ปี
 - ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่า โอนสิทธิการถือครองให้คนอื่น ยกเว้นการครอบครองที่ตกทอดแก่ทายาท
 - มีการติดตามตรวจสอบร่วมกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

17

อนุบัญญัติภายใต้มาตรา 64 ที่ทำกินที่อยู่อาศัย...แนวทางปฏิบัติงาน

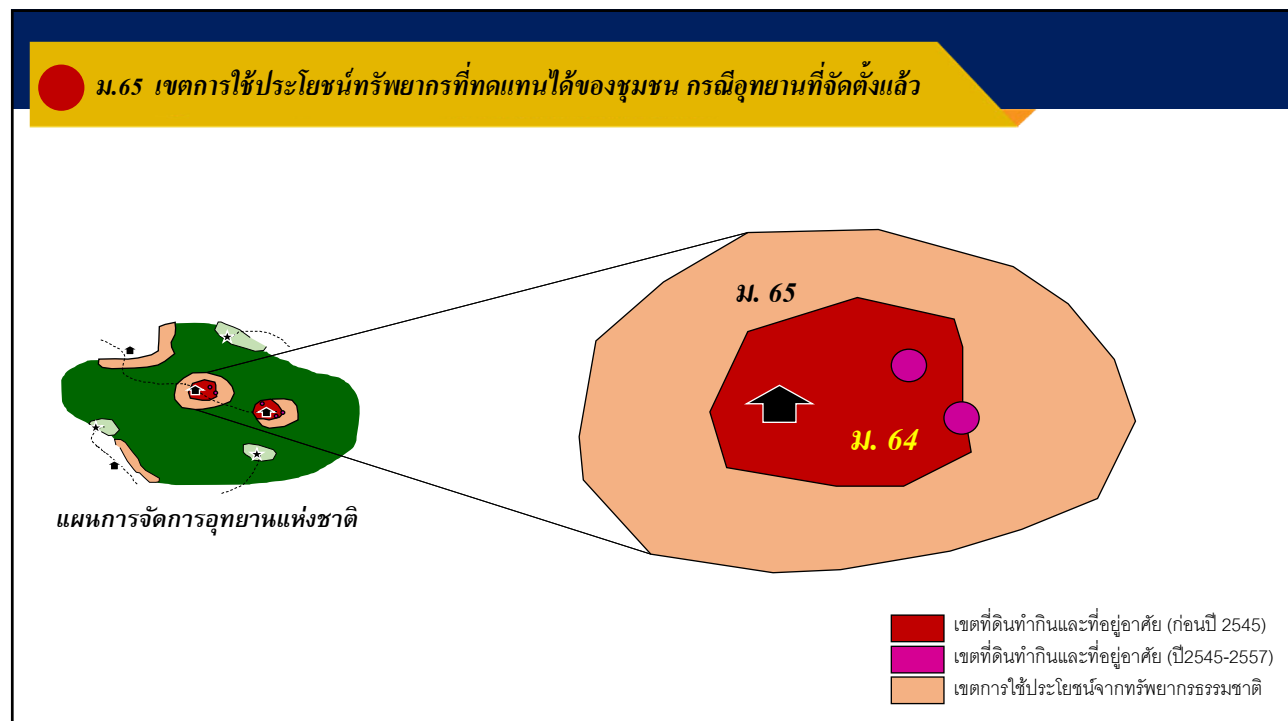
- (ร่าง)ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติฯ ว่าด้วยการอยู่อาศัยหรือทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติ
 - เดิมมีคำว่า “พื้นที่ล่อแหลมคุกคามระบบนิเวศ” ลุ่มน้ำชั้น 1,2 ...จะไม่สำรวจและจัดระเบียบพื้นที่ ปัจจุบันตัดออกสำรวจตามสภาพความเป็นจริง พื้นที่ลุ่มน้ำ 1 หรือ 2 ที่มีทิวทัศน์สวยงาม หรือเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า พันธุ์พืชหายากให้ดำเนินการตามมาตรการการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำโดยให้สอดคล้องกับพื้นที่
 - สามารถทำกินเป็นปกติธุระโดยมีต้องขออนุมัติจากอธิบดี คือ การอยู่อาศัย ทำกินในที่ดินตนเอง ปลูกสร้างซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรยั่งยืน และนำผลผลิตทางการเกษตรขนส่งออกนอกพื้นที่ได้ เลี้ยงสัตว์ และนำเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ได้
 - ปลูกต้นไม้ประจำถิ่นเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศอย่างน้อย 20 ต้นต่อไร่(รวมไม้เดิมได้) ในพื้นที่ (ให้ออกแบบตามความเหมาะสมของเกษตรกร)
 - สามารถตัดไม้ยืนต้นที่เป็นไม้เกษตรและไม่ใช้สอยเพื่อการดำรงชีพเป็นปกติธุระ โดยให้แจ้งต่อหัวหน้าอุทยานฯ เพื่อร่วมกันตรวจสอบก่อนดำเนินการ โดยให้ร่วมกันกำหนดแนวทาง และกติการ่วมกัน (กรณีตัดไม้ยางพาราฯ)
 - ปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของราษฎรของหน่วยงานรัฐ หรือองค์กร ให้ดำเนินการได้ (องค์กรอื่นสามารถทำงานช่วยได้)

18

สิทธิชาวบ้านในพื้นที่ทำกินและอยู่อาศัย..ถ้าได้รับรองและถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- รับรองการใช้ประโยชน์ที่ทำกินตามสภาพความจริงของชุมชนที่ทำกินเดิม (ไม่ได้จำกัดที่ 20 ไร่) โดยมีแผนที่แนบท้าย กรณีรายละเอียด มีรหัส มีรายชื่อ กรณีที่ทำกินแปลงรวมเช่นไรหมุนเวียนให้มีรายชื่อผู้ใช้แนบท้าย ระยะเวลาคร่าวละไม่เกิน 20 ปี สืบทอดให้ทายาทได้
- สามารถทำกินเกษตร ปศุสัตว์ได้ตามปกติธุระ สามารถใช้ไม้ที่ปลูกได้ โดยให้มีข้อตกลงร่วมกันของแต่ละพื้นที่อุทยาน
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คุณภาพชีวิตได้ตามสมควรโดยองค์กรอื่นๆสามารถเข้าไปทำงานร่วมกันได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในแผนแม่บทการจัดการอุทยานฯ และแผนงาน รวมมทั้งกติกาข้อตกลง
- ตั้งคณะกรรมการร่วมกันระหว่างชุมชนกับอุทยาน เพื่อการติดตามตรวจสอบร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
- ผลอื่นๆ...การได้สิทธิการชดเชยกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ การมีโอกาสในการได้รับการรับรองมาตรฐานผลผลิตทางการเกษตร

19

20

มาตรา 65 การใช้ประโยชน์ที่ทรัพยากรที่ทดแทนได้ ตามพ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

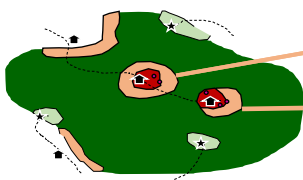
1. วัตถุประสงค์

- กำหนดให้มีเขตที่เก็บหาทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ตามฤดูกาลตามศักยภาพเหมาะสมและเพียงพอในการเก็บหาหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้นโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติ สัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศ และเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาการดำรงชีพตามวิถีชุมชนหรือวิถีชีวิตดั้งเดิม โดยมีให้มีประกาศเป็นกฎกระทรวง ที่มีแผนที่แนบท้าย พร้อมกับแผนการจัดการ และข้อตกลงต่างๆ ในการจัดการ

การใช้ทรัพยากรที่ทดแทนได้
ตามมาตรา 65
ของพระราชบัญญัติอุทยาน
แห่งชาติ พ.ศ. 2562

21

มาตรา 65 เขตป่าที่ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่ทดแทนได้

แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติ

- ให้กรมอุทยานฯ ทำการศึกษาเพื่อกำหนดเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร (หาเห็ด หาหน่อไม้ ผักหวาน ทำประมงพื้นบ้าน) ศึกษาศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถทดแทนได้ ให้เสร็จภายใน 240 วัน นับแต่วันที่กฎหมายบังคับใช้
 - จัดทำเป็นโครงการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน เสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และออกเป็นกฎกระทรวงมีแนวเขตชัดเจน
 - ภายในแนวเขตดังกล่าวหากเป็นการใช้ประโยชน์ “ตามปกติธูระ” ให้ถือว่าไม่มีโทษ

- เขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย (ก่อนปี 2545)
- เขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย (ปี2545-2557)
- เขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

22

ม. 65 เขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ทดแทนได้ ตามพ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

2. ขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการ

- กำหนดให้กรมอุทยานแห่งชาติดำเนินการสำรวจให้เสร็จภายใน 240 วัน หลังจากกฎหมายบังคับใช้ (180 วัน หลังประกาศ) ม.63
- หลังจาก 240 วัน จะไม่มีการสำรวจอีก เว้นแต่จะได้มีการแก้ไขกฎหมาย
- แต่ถ้านับจากวันที่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษา (นับวันที่ 30 พ.ศ. 62 เป็นต้นมา จะมีระยะเวลาในการสำรวจและจัดทำข้อมูลรวม 420 วัน
- วันนี้ วันที่ 27 ต.ค. 62 ผ่านไปแล้ว 141 วัน เหลือเวลา 279 วัน

เขตการใช้ทรัพยากรที่ทดแทนได้ของชุมชนที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ

23

ม.65 เขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ทดแทนได้ ตามพ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

3. พื้นที่ที่จะทำการสำรวจ

- อุทยานแห่งชาติที่จัดตั้งมาก่อนพระราชบัญญัตินี้
- ชุมชนริมขอบอุทยานจะดำเนินการตามมาตรา 65 ก็ได้

4. อำนาจในให้ความเห็นชอบ/อนุมัติ

- กรมอุทยานแห่งชาติฯ โดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเป็นผู้เสนอโครงการ
- คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ/ออกเป็นกฎกระทรวง (กฎหมาย)

เขตการเก็บหาของป่า การใช้ทรัพยากรที่ทดแทนได้ตามมาตรา 65 ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

24

ม. 65 เขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ทดแทนได้ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562..

5 ผลของการเข้าร่วมโครงการ

ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดทดแทนได้ซึ่งเข้าร่วมโครงการจะไม่ต้องรับโทษ

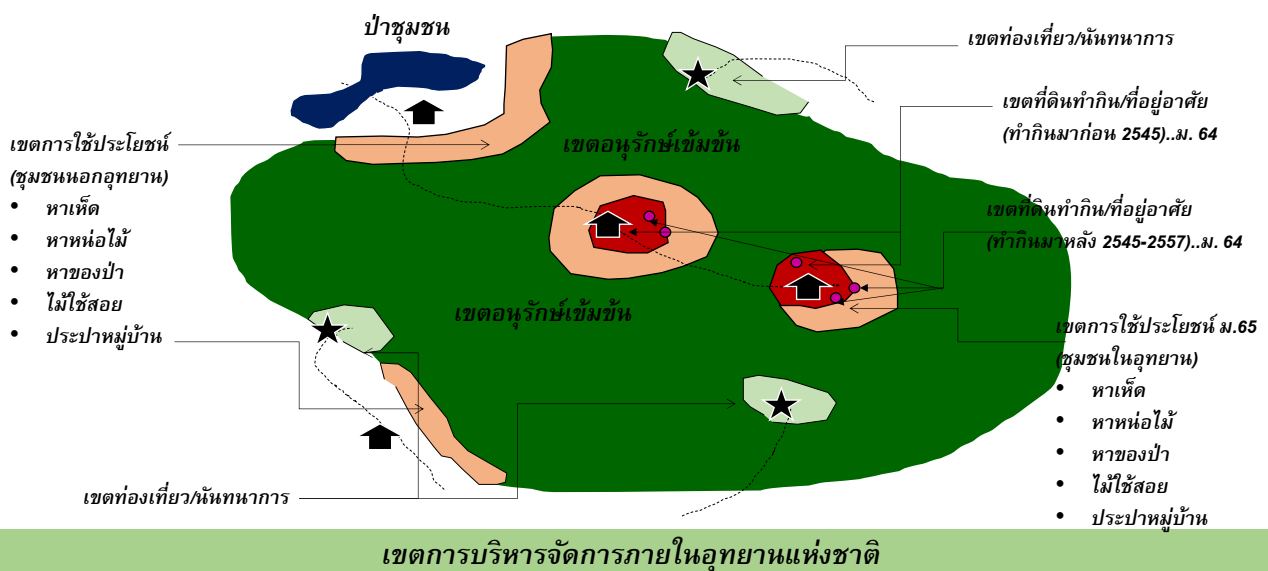
- หาเห็ด
- หาหน่อไม้
- สัตว์ เช่น กบ ปลา
- แมลง/ไข่มดแดง
- ไม้พิน

หมายเหตุ : เป็นไปเพื่อการดำรงชีพตามปกติ

เขตการเก็บหาของป่า การใช้
ทรัพยากรที่ทดแทนได้
ตามมาตรา 65
ของพระราชบัญญัติอุทยาน
แห่งชาติ พ.ศ. 2562

25

ภาพรวมการจัดการเชิงพื้นที่ ตาม พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

26

27

เขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทดแทนได้ ม.65...มีคู่มือการสำรวจ

- ตัวอย่าง -

แบบสำรวจ ฐานข้อมูลเกี่ยวกับประเภทและชนิดของทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ ตาม “พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 มาตรา 65”
 ในอุทยานแห่งชาติ.....คาดหมอก จ. เพชรบูรณ์..... ทรัพยากรทางบก ทรัพยากรทางน้ำ

ชื่อหมู่บ้าน.. เฉลียงลับ หมู่ที่.. 6 ตำบล.. นานา อำเภอ...เมืองเพชรบูรณ์..... จังหวัด...เพชรบูรณ์.....

ที่	ประเภท/ชนิดทรัพยากรที่เก็บหา (1)		บริเวณที่มีการเก็บหาทรัพยากร (2)		ช่วงระยะเวลาการเก็บหา (3)		ระยะห่างจากชุมชน/กม. (4)	พื้นที่อื่นที่สามารถเก็บหาทดแทนได้ (5)	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บหา (6)	ตามวิถีชีวิตดั้งเดิม (7)		หมายเหตุ
	ประเภท	ชนิด	บริเวณ	พิกัด (WGS 1984) X Y	ช่วงเดือน	ความถี่				ใช่	ไม่ใช่	
1	หน่อไม้											
1.1		ไผ่รวก	โค้งนายพัน	0777777 1855555	พค.- กค.	3วัน/สัปดาห์	5 กม.	ป่าชุมชนห้วยดง	เสียม มีด	✓		
1.2		ไผ่จางนวล	มอขายแป้น	0777777 1855555	สค.- คค.	5วัน/สัปดาห์	12 กม.	ป่าชุมชนห้วยดง	เสียม มีด	✓		
2	เห็ดป่า											
2.1		เห็ดโคน	มอด้ก้อง	0777777 1855555	พค.- กค.	2 ครั้ง/เดือน	10 กม.	ไม่มี	มีด	✓		
2.2		เห็ดตระไถง	ป่าภูเขือ	0777777 1855555	สค.- คค.	3 ครั้ง/เดือน	12 กม.	ป่าบริเวณน้ำตกสรวน้อย	ตะกร้า	✓		
2.3		เห็ดเผาะ	คลองน้ำน้อย	0777777 1855555	พค.- กค.	5ครั้ง/เดือน	8 กม.		ซอน	✓		
3	พืชผักป่า											
3.1		ผักหวาน	คลองน้ำน้อย	0777777 1855555	พค.- กค.	5ครั้ง/เดือน	8 กม.	ป่าสวน	ตะกร้า	✓		
3.2		ผักถูด	คลองห้วยบง	0777777 1855555	มค.- คค.	1ครั้ง/เดือน	3 กม.	ป่าแนวกันชน	ตะกร้า	✓		

28

สรุปกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินที่อยู่อาศัย/เขตการใช้ประโยชน์

ต้องทำให้เสร็จใน 240 วัน นับจากกฎหมายมีผลบังคับใช้

29

12. รายละเอียด แนวทางการดำเนินงาน...

อนุบัญญัติ 26 ฉบับ

-พระราชกฤษฎีกา 3 ฉบับ

-กฎกระทรวง 2 ฉบับ

-ระเบียบกรม 12 ฉบับ ... (รายละเอียดมาตรา 64 และ 65 อยู่ในระเบียบกรมอุทยานฯ)

-ประกาศกระทรวง 8 ฉบับ

-หลักเกณฑ์ 1 ฉบับ

ความก้าวหน้า... กรมอุทยานฯ ว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้กำกับของคณะกรรมการกฤษฎีกายกกว้าง ภายใต้ความเห็นชอบคณะอนุกรรมการกฎหมายลำดับรอง ประกอบด้วย พรบ. อุทยานฯ กำหนดเสร็จภายใน 6 เดือนหลังประกาศ พรบ.

30

สรุปกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัย/เขตการใช้ประโยชน์

- การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันระหว่าง เจ้าหน้าที่ยุทธนา-หมู่บ้าน
- สร้างแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างอุทยานกับชุมชน
 - (1) กระบวนการสำรวจร่วมกัน
 - (2) การนำเสนอข้อมูลร่วมกัน
 - (3) การทำกฎกติกา
 - (4) ใช้กลไกประชาคม
- การสำรวจแนวเขตร่วมกัน
 - (1) ชุมชนมีคณะทำงาน
 - (2) ต้องสำรวจร่วม/อย่าปล่อยให้สำรวจฝ่ายเดียว
 - (3) มียุทธศาสตร์ในการเจรจาต่อรอง
- การนำเสนอข้อมูล/ผลการสำรวจ
- จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชน/ถึงคนกลาง มาให้ความเห็น
- การทำประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้ความเห็นชอบ/ไม่ให้ความเห็นชอบ
- นำเข้าที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพิจารณาและให้ความเห็น

31

สรุปกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัย/เขตการใช้ประโยชน์

32

อปท.กับ พ.ร.บ.อุทยานฯพ.ศ. 2562...แผนการบริหารจัดการ ม. 64 และ ม. 65

อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งต้องมีแผนการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ โดยมีสาระสำคัญอย่างน้อยดังนี้

1. เขตการบริหารจัดการ

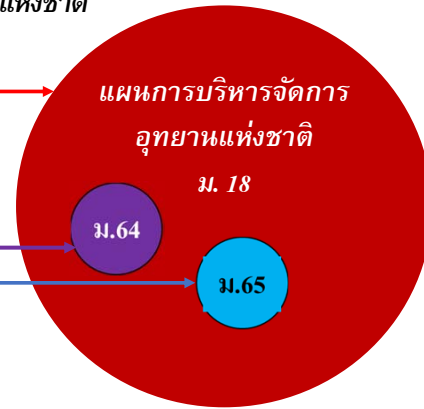
- เขตอนุรักษ์เข้มแข็ง
- เขตท่องเที่ยวและนันทนาการ
- เขตกั้นชน
- เขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชน (ม.64)
- เขตการใช้ประโยชน์ที่เกิดทดแทนได้ (ม.65)

2. วิธีการดำเนินการ

3. แนวทางการจัดการ

4. การกำกับดูแลการใช้พื้นที่

5. การมีส่วนร่วมของชุมชน

33

บทบาทของแต่ละภาคส่วน

ประชาชน/ชุมชน	สภาองค์กรชุมชน	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ความรู้ความเข้าใจ/เท่าทัน (1) สิทธิและเสรีภาพของตน (2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ▪ ความตื่นตัว/กระตือรือร้น ▪ การร่วมกลุ่ม/ความร่วมมือของคนในชุมชน 	<p>กลไกสภาองค์กรชุมชนตำบล</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ เป็นคนกลาง/ส่งผ่านความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน/ชุมชน เช่น ป่าชุมชน ฯลฯ ▪ ประสานงานให้เกิดเวทีชี้แจงข้อมูล/กำหนดยุทธศาสตร์แนวทาง แผนงานในการทำงานร่วมกัน เช่น การสำรวจเขตที่ดินทำกิน เขตการใช้ประโยชน์ สนับสนุนการทำแผนชุมชน <p>กลไกสภาองค์กรชุมชนจังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ติดตามผลการดำเนินงานแก้ไข ปัญหาที่ดินทำกิน ป่าชุมชน ▪ ส่งผ่านข้อมูลชุมชนไปให้หน่วยงาน ▪ ถ่วงดุล ติดตาม ตรวจสอบ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน ▪ เป็นคนกลางประสานงานกับ จนท.อุทยานแห่งชาติ/ป่าไม้ เพื่อให้เกิดการชี้แจง ทำความเข้าใจถึงกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ ▪ กลไกของคณะกรรมการหมู่บ้านที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ▪ การประชาคมหมู่บ้าน <ul style="list-style-type: none"> (1) ทำกติกาชุมชน (2) เสนอข้อมูลกับหน่วยงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เป็นคนกลางประสานงานกับ จนท.อุทยานแห่งชาติ/ป่าไม้ เพื่อให้เกิดการชี้แจง ทำความเข้าใจถึงกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ ▪ การจัดสรรงบประมาณ/อุปกรณ์/บุคลากรเพื่อสนับสนุนการสำรวจจัดทำข้อมูลแนวเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ▪ เสนอความเห็นข้อเสนอแนะ <ul style="list-style-type: none"> (1) การประชุม อบรม.กับราษฎร (2) การจัดตั้งอุทยาน (3) แผนแม่บทอุทยาน (4) การสำรวจที่ดินเขตใช้ประโยชน์ ▪ ข้อบัญญัติท้องถิ่น

34